

Ігор КОРОЛЬ

студент спеціальності «Менеджмент»

(науковий керівник: д.е.н., професор Микитюк П. П.

Тернопільський національний економічний університет

ФУНКЦІОНУВАННЯ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

У цьому контексті управління витратами підприємств комунальної теплоенергетики має визначатися з огляду на ефективність виробництва, яка обумовлюється ступенем задоволення споживчих запитів з мінімальними затратами. Водночас основною метою діяльності будь-якого суб'єкта господарювання є прибуток, який визначає можливості його розвитку та значною мірою залежить від розміру виробничих витрат. Отже, потреба вибору найкращого варіанта управління витратами в системі стратегічного розвитку підприємства має позачергове значення.

Розкриття мети розбудови теоретико-методологічних засад організації управління витратами, орієнтованого на випереджаюче відображення розвитку подій та підтримку позитивних зворотних зв'язків, пропонується реалізувати через розроблення концепції превентивного обліково-аналітичного забезпечення системи управління витратами (ОАЗУВ). Закладену у цій концепції гіпотезу щодо орієнтування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами (ОАЗУВ) підприємств на превентивні запити системи управління (СУВ) та утворення й підтримку інформаційних моделей випереджаючого системного відображення об'єкта можна розкрити через систему концептуальних положень.

З огляду на значну кількість теорій фірми та концепцій стратегічного менеджменту пропонується організувати управління витратами в рамках ресурсно-компетентнісного та ситуативного підходів з відповідною модифікацією розуміння змісту та особливостей створення й використання обліково-аналітичного забезпечення управління витратами.

У дослідженнях вчених-економістів та в наявній сучасній практиці господарювання виділяється значна кількість концепцій та теорій фірм. Водночас не всі теорії фірми та концепції менеджменту повною мірою

відповідають сучасним умовам господарювання.

Так, наприклад, класична (технологічна) концепція фірми, хоча і є найбільш поширеною, базується на уявленні про повне виділення належних ресурсів й факторів виробництва економічними суб'єктами та орієнтується лише на максимізацію прибутку, що у разі застосування цієї концепції до підприємств комунальної теплоенергетики, на наш погляд, є не цілком правильним з огляду на соціально-економічну роль таких підприємств.

Вільна від цих обмежень інституціональна теорія хоча й передбачає опортунізм у поведінці учасників ринку, орієнтування на специфічність активів та обмежену раціональність, проте нівелює можливість оптимізації саме трансформаційних, а не трансакційних витрат.

Більш повний аналіз теорій фірми, проведений А. А. Пилипенком і співавторами, підтверджує тезу, щодо необхідності переважної орієнтації на ресурсну концепцію стратегічного управління, яка разом з теорією динамічних можливостей формулює зміст ресурсно-компетентнісного підходу.

З іншого боку, потреба проактивного регулювання рівня витрат підприємств комунальної теплоенергетики вимагає застосування і набутків ситуаційного менеджменту.

В цьому аспекті управління витратами, на нашу думку, необхідно орієнтувати на ситуаційно-ресурсний (передбачається опис кожного ресурсу підприємства в рамках динамічних характеристик поточних ситуацій та ресурсно-функціональний (моделювання розвитку підприємства на основі кількісного й якісного розширення простору ресурсів і подолання супутньої невідповідності інтересів окремих функціональних областей)) підходи. Особливо актуальним це поєднання вказаних підходів бачиться в разі організації СУВ та ОАЗУВ у випадку розмежування виробництва, транспортування та постачання теплової енергії як ліцензованих видів діяльності, коли стає можливим виникнення синергетичних ефектів (не лише в розрізі ресурсів та партнерств підприємства з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії, а й відповідно до синергії облікової інформації).

У рамках ресурсної парадигми функціонування підприємств комунальної теплоенергетики об'єктивно необхідним є представлення їх

діяльності у вигляді сукупності взаємопов'язаних та взаємозалежних бізнес-процесів, що гармонійно вписується в концепцію розмежування видів діяльності цих підприємств. Процесний підхід до управління потребує змін в управлінні витратами і зводить його зміст до обліку, аналізу, планування та контролю витрат за ліцензованими видами діяльності).

Роман КРОМЕЦЬ

студент спеціальності «Менеджмент»

(науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри менеджменту та публічного управління Сkochиляс С.М.)
Тернопільський національний економічний університет

УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Стабільність і розвиток будь-якого суб'єкта підприємництва на конкурентному ринку істотно залежать від створення ефективної системи управління витратами. Величина витрат є важливим показником для оцінювання ефективності діяльності підприємства, а також визначальною для формування фінансового результату підприємства. З огляду на це процес управління витратами потребує подальшого детального вивчення та удосконалення.

Сучасна економічна діяльність промислових підприємств України орієнтована на ринкове середовище, яке вимагає створення якісно нової системи управління як суб'єктами господарювання в цілому, так і виробничими витратами зокрема. На підприємствах України відбуваються істотні зміни в підходах до формування, аналізу і контролю поточних витрат і калькулювання собівартості продукції. Основним завданням виробничого підприємства, як самостійного суб'єкта господарювання є побудова раціональної системи управління витратами, яка могла б забезпечити ухвалення ефективних управлінських рішень.

Управління витратами — це процес цілеспрямованого формування витрат щодо їхніх видів, місць та носіїв за умови постійного контролю рівня витрат і стимулювання їхнього зниження та є важливою функцією економічного механізму будь-якого підприємства. Система управління витратами має функціональний та організаційний аспекти котра включає